

Ustawa

z dnia ..... r.

w sprawie wdrożenia niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania¹⁾

Uznając, że

wszyscy są wobec prawa równi, wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne oraz, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny

---

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy Rady 76/207/EWG z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy (Dz. Urz. WE L 39 z 14.02.1976, str. 40; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 187);
- 2) dyrektywy Rady 86/613/EWG z dnia 11 grudnia 1986 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn pracujących na własny rachunek, w tym w rolnictwie, oraz w sprawie ochrony kobiet pracujących na własny rachunek w okresie ciąży i macierzyństwa (Dz. Urz. WE L 359 z 19.12.1986, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 330);
- 3) dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23);
- 4) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79);
- 5) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/73/WE z dnia 23 września 2002 r. zmieniającej dyrektywę Rady 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy (Dz. Urz. WE L 269 z 05.10.2002, str. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 255);
- 6) dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23).

Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

konstytucyjna zasada równości stanowi nakaz równego traktowania przez władzę publiczną w procesie stanowienia i stosowania prawa, a także nakaz kształtowania treści prawa z uwzględnieniem tej zasady

dopuszczalne jest zróżnicowanie sytuacji prawnej podmiotów, pozostające jednak w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych

zakaz dyskryminacji należy do podstawowego kanonu reguł prawa międzynarodowego, których Rzeczpospolita Polska jest obowiązana przestrzegać z racji swojej przynależności do organizacji międzynarodowych

na władzy ustawodawczej Rzeczypospolitej Polskiej ciąży obowiązek zapewnienia środków pomocy w obszarze poszanowania praw jednostki i gwarancji w realizacji zasady niedyskryminacji, w tym ustanowienia odpowiednich środków ochrony prawnej

istota poszanowania wolności i rządów prawa stanowi źródło demokratycznego ustroju politycznego Rzeczypospolitej Polskiej

dyskryminacja może być przeszkodą w tworzeniu warunków niezbędnych do podnoszenia poziomu i jakości życia

zapewnienie równych szans dla wszystkich i w szerokim zakresie przyczyni się do pełniejszego uczestniczenia podmiotów w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym

istnieje obowiązek przestrzegania i realizowania zasad prawa wspólnotowego, w tym prawidłowej implementacji przepisów Unii Europejskiej

stanowi się, co następuje:

Art. 1. 1. Ustawa określa sposób realizacji zasady równego traktowania osób fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.

2. Ustawa określa organy właściwe w sprawach realizacji zasady równego traktowania oraz zadania przez nie wykonywane.

Art. 2. Przepisy ustawy nie naruszają:

- 1) przepisów dotyczących równego traktowania zawartych w odrębnych ustawach; w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach stosuje się przepisy niniejszej ustawy;
- 2) przepisów określających wymagania, jakie powinni spełniać kandydaci ubiegający się do przyjęcia do służby oraz funkcjonariusze pełniący służbę w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, w jednostkach Policji i Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Służby Celnej, Biurze Ochrony Rządu oraz jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej;
- 3) przepisów ustanawiających odmienne traktowanie obywateli państw innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej, państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacja Szwajcarska, w szczególności w zakresie warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz traktowania związanego ze statusem prawnym tych osób;
- 4) w odniesieniu do płci w zakresie określonym w art. 5 ust. 2 pkt 8 – przepisów o działalności ubezpieczeniowej dotyczących różnicowania przez zakłady ubezpieczeń składek i świadczeń w oparciu o czynniki aktuarialne.

Art. 3. Przepisy ustawy nie mają zastosowania do sfery życia prywatnego i rodzinnego oraz do umów pozostających w związku z tymi sferami.

Art. 4. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) dyskryminowanie bezpośrednie – oznacza to sytuację, w której z jednej lub kilku przyczyn, o których mowa art. 5 ust. 1, dana osoba jest traktowana mniej korzystnie, niż jest, była lub byłaby traktowana inna osoba w porównywalnej sytuacji;
- 2) dyskryminowanie pośrednie – oznacza to sytuację, w której na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje albo szczególnie niekorzystna sytuacja osoby wyróżnionej ze względu na jedną lub kilka przyczyn, o których mowa w art. 5 ust. 1, chyba że:

- a) postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne, lub
  - b) w odniesieniu do osób niepełnosprawnych – podmioty wymienione w art. 1 są obowiązane na mocy odrębnych przepisów do podjęcia odpowiednich środków w celu zlikwidowania niedogodności spowodowanych postanowieniem, kryterium lub działaniem, a środki te nie stanowią nadmiernych obciążeń; obciążenia te nie są nadmierne, jeżeli podmiot, który je poniósł, może uzyskać ze środków publicznych zwrot poniesionych kosztów w wystarczającym stopniu rekompensujący poniesione wydatki;
- 3) molestowanie – oznacza to każde zachowanie związane z jedną z przyczyn, o których mowa w art. 5 ust. 1, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby fizycznej i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery;
- 4) molestowanie seksualne – oznacza to każde zachowanie o charakterze seksualnym wobec osoby fizycznej, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności tej osoby, w szczególności stwarzanie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy;
- 5) usługi – oznacza to usługi, w rozumieniu art. 50 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, wykonywane zwykle za wynagrodzeniem przez podmioty publiczne lub prywatne; usługi obejmują w szczególności:
- a) działalność o charakterze przemysłowym,
  - b) działalność o charakterze handlowym,
  - c) działalność rzemieślniczą,
  - d) wykonywanie wolnych zawodów.

Art. 5. 1. Nie jest dopuszczalne dyskryminowanie ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, wyznanie lub światopogląd, poglądy polityczne, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, stan cywilny oraz rodzinny lub z jakichkolwiek innych przyczyn.

2. Zakaz dyskryminacji dotyczy w szczególności:

- 1) możliwości podejmowania kształcenia zawodowego, w tym w zakresie szkolnictwa wyższego, doksztalcania, doskonalenia oraz przekwalifikowania zawodowego oraz praktyk zawodowych;
- 2) możliwości podejmowania oraz warunków wykonywania działalności zawodowej, warunków podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej lub rolniczej oraz wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej;
- 3) dostępu do instrumentów i usług oferowanych przez instytucje rynku pracy oraz usług i instrumentów oferowanych przez inne podmioty działające na rzecz zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i przeciwdziałania bezrobociu;
- 4) przystępowania i działania w związkach zawodowych, organizacjach pracodawców, samorządach zawodowych oraz organizacjach pozarządowych, a także korzystania z uprawnień przysługujących członkom tych organizacji;
- 5) zabezpieczenia społecznego;
- 6) opieki zdrowotnej, chyba że jest to obiektywnie uzasadnione specyfiką zabiegów medycznych;
- 7) oświaty i szkolnictwa wyższego;
- 8) dostępu do usług, w tym mieszkaniowych, rzeczy oraz nabywania praw i energii, jeżeli są one oferowane publicznie.

Art. 6. Za naruszenie zasady równego traktowania uważa się w szczególności:

- 1) dyskryminowanie bezpośrednie;
- 2) dyskryminowanie pośrednie;
- 3) molestowanie;
- 4) molestowanie seksualne;
- 5) działanie polegające na nakłanianiu innej osoby do naruszenia zasady równego traktowania lub nakazaniu jej naruszenia tej zasady;
- 6) wszelkie mniej korzystne traktowanie osoby związane z ciążą, urlopem macierzyńskim, *dodatkowym urlopem macierzyńskim*, urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, *dodatkowym urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego* lub urlopem wychowawczym;
- 7) wszelkie mniej korzystne traktowanie osoby wynikające z odrzucenia lub podporządkowania się molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu;

8) niedokonanie przez pracodawcę niezbędnych dostosowań umożliwiających osobie niepełnosprawnej podjęcie lub kontynuowanie zatrudnienia na stanowisku u danego pracodawcy, rozwój zawodowy lub kształcenie, jeżeli dostosowania te nie skutkowałyby nałożeniem na pracodawcę nadmiernych obciążeń.

Art. 7. Nie stanowi naruszenia zasady równego traktowania:

- 1) podejmowanie działań służących zapobieganiu lub wyrównywaniu zróżnicowanego traktowania osób ze względu na jedną lub kilka przyczyn, o których mowa w art. 5 ust. 1, przez zmniejszenie na korzyść takich osób faktycznych nierówności;
- 2) odmienne traktowanie ze względu na jedną lub kilka przyczyn, o których mowa w art. 5 ust. 1, w odniesieniu do podejmowania i wykonywania działalności zawodowej, jeżeli rodzaj lub warunki jej wykonywania powodują, że ta przyczyna lub te przyczyny są rzeczywistym i decydującym wymaganiem zawodowym stawianym danej osobie, proporcjonalnym do osiągnięcia zgodnego z prawem celu różnicowania sytuacji danej osoby;
- 3) ograniczanie przez kościoły i inne związki wyznaniowe, ze względu na wyznanie lub światopogląd, dostępu do działalności zawodowej oraz jej wykonywania, jeżeli rodzaj lub warunki wykonywania takiej działalności powodują, że z uwagi na etykę kościoła lub innego związku wyznaniowego, religia lub światopogląd są rzeczywistym i decydującym wymaganiem zawodowym stawianym danej osobie, proporcjonalnym do osiągnięcia zgodnego z prawem celu różnicowania sytuacji danej osoby;
- 4) różnicowanie sytuacji osób ze względu na wiek:
  - a) gdy jest to obiektywnie i racjonalnie uzasadnione celem zgodnym z prawem, w szczególności celami polityki zatrudnienia, rynku pracy, kształcenia zawodowego pod warunkiem, że środki służące realizacji tego celu są właściwe i konieczne,
  - b) przez ustalanie dla celów zabezpieczenia społecznego różnych zasad przyznawania lub nabycia prawa do świadczeń, w tym różnych kryteriów wieku do obliczania wysokości świadczeń; w przypadku pracowniczych programów emerytalnych różnicowanie takie jest dopuszczalne pod warunkiem, że nie stanowi to dyskryminacji ze względu na płeć;

- 5) różnicowanie sytuacji osób, jeżeli dostęp do usług, rzeczy oraz nabywania praw i energii, wyłącznie lub głównie przedstawicielom jednej płci, rasy lub grupy etnicznej jest obiektywnie i racjonalnie uzasadniony celem zgodnym z prawem, pod warunkiem, że środki służące realizacji tego celu są właściwe i konieczne oraz proporcjonalne.

Art. 8. 1. Wykonywanie zadań w zakresie równego traktowania wynikających z ustawy należy do Generalnego Inspektora do Spraw Równego Traktowania, zwanego dalej „Generalnym Inspektorem”, działającego w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw rodziny i równego traktowania.

2. Generalny Inspektor jest powoływany przez ministra właściwego do spraw rodziny i równego traktowania na pięcioletnią kadencję.

3. Generalny Inspektor może być odwołany przez ministra właściwego do spraw rodziny i równego traktowania przed upływem kadencji w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) niewypelniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

4. W razie śmierci Generalnego Inspektora jego kadencja wygasa.

5. Generalny Inspektor powinien:

- 1) posiadać obywatelstwo polskie;
- 2) posiadać tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- 3) korzystać z pełni praw publicznych;
- 4) wyróżniać się wiedzą teoretyczną i doświadczeniem zawodowym w zakresie problematyki dyskryminacji i równego traktowania;
- 5) posiadać co najmniej czteroletnie zatrudnienie w organach administracji publicznej, w tym co najmniej 3 lata na stanowisku kierowniczym.

6. Kandydat na stanowisko Generalnego Inspektora jest wyłaniany w drodze konkursu. Konkurs przeprowadza minister właściwy do spraw rodziny i równego traktowania.

7. Po upływie kadencji Generalny Inspektor pełni obowiązki do czasu powołania nowego Generalnego Inspektora. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, do czasu powołania nowego Generalnego Inspektora minister właściwy do spraw rodziny i równego traktowania wyznacza osobę pełniącą obowiązki.

8. Generalnemu Inspektorowi przysługuje wynagrodzenie na zasadach przewidzianych dla sekretarza stanu w przepisach o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

9. Minister właściwy do spraw rodziny i równego traktowania określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki oraz tryb przeprowadzenia konkursu, o którym mowa w ust. 6, w szczególności sposób ogłaszania konkursu, skład i zadania komisji konkursowej oraz sposób wyłaniania kandydata na stanowisko Generalnego Inspektora, uwzględniając potrzebę zapewnienia obiektywności wyboru i sprawnego przeprowadzenia konkursu.

Art. 9. Do zadań Generalnego Inspektora należy:

- 1) występowanie do właściwych organów z wnioskami o wydanie lub zmianę aktów prawnych w zakresie równego traktowania;
- 2) inicjowanie i realizacja działań zmierzających do ograniczenia skutków naruszenia zasady równego traktowania;
- 3) monitorowanie sytuacji w zakresie równego traktowania;
- 4) występowanie do właściwych podmiotów, w tym organów administracji publicznej, o zajęcie stanowiska w sprawach należących do zakresu ich działania, o udzielenie informacji, przedstawienie dokumentów oraz podjęcie i realizację działań w zakresie równego traktowania;
- 5) współpraca z właściwymi organami administracji publicznej, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania;
- 6) udzielanie informacji w sprawach z zakresu równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji;
- 7) udzielanie pomocy, w tym prawnej, w zakresie równego traktowania osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną;
- 8) zlecanie badań w zakresie równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji;
- 9) gromadzenie i upowszechnianie informacji w zakresie równego traktowania;
- 10) opracowywanie i wydawanie publikacji oraz programów edukacyjnych, popularyzujących wiedzę o równym traktowaniu;
- 11) organizowanie szkoleń i konferencji w zakresie równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji;

- 12) współdziałanie ze stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami na rzecz realizacji zasady równego traktowania;
- 13) współpraca z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami i organami w zakresie równego traktowania.

Art. 10. Podmioty, o których mowa w art. 9 pkt 4, na wniosek Generalnego Inspektora, są obowiązane do zajęcia stanowiska w sprawach należących do zakresu ich działania, udzielania informacji, przedstawienia dokumentów oraz podjęcia i realizacji działań w zakresie równego traktowania.

Art. 11. 1. Generalny Inspektor przedkłada ministrowi właściwemu do spraw rodziny i równego traktowania, w terminie do dnia 31 marca każdego roku:

- 1) sprawozdanie z zakresu działalności prowadzonej w obszarze równego traktowania;
- 2) informację o przestrzeganiu zasady równego traktowania w Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowaną w szczególności na podstawie badań, o których mowa w art. 9 pkt 8;
- 3) wnioski oraz rekomendacje dotyczące działań, które należy podjąć w celu zapewnienia przestrzegania zasady równego traktowania.

2. Informacja Generalnego Inspektora, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jest publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 12. Każdy, wobec kogo zasada równego traktowania została naruszona ma prawo żądać zaniechania działań naruszających równo traktowanie, usunięcia skutków takich działań oraz zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Art. 13. W sprawach postępowania w zakresie, o którym mowa w art. 12, stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 47, poz. 296, z późn. zm.²⁾).

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752,

Art. 14. 1. Podmiot, który zarzuca naruszenie zasady równego traktowania, powinien uprawdopodobnić fakt jej naruszenia.

2. Podmiot, któremu zarzucono naruszenie zasady równego traktowania, jest obowiązany wykazać, że nie dopuścił się jej naruszenia.

Art. 15. W przypadku gdy dla usunięcia skutków naruszenia zasady równego traktowania niezbędne jest wznowienie postępowania administracyjnego, orzeczenie sądu cywilnego, stwierdzające naruszenie zasady równego traktowania, jest podstawą wznowienia tego postępowania.

Art. 16. Termin przedawnienia roszczeń z tytułu naruszenia zasady równego traktowania wynosi 1 rok od dnia powzięcia wiadomości o naruszeniu zasady równego traktowania, nie dłużej jednak niż 3 lata od zaistnienia zdarzenia stanowiącego naruszenie zasady równego traktowania.

Art. 17. Uprawnienia określone w ustawie nie pozbawiają poszkodowanego prawa dochodzenia roszczeń na podstawie innych przepisów.

Art. 18. 1. Skorzystanie z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia zasady równego traktowania nie może być podstawą niekorzystnego traktowania.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do osoby, która udzieliła w jakiegokolwiek formie wsparcia osobie korzystającej z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia zasady równego traktowania.

Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845 oraz z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706 i Nr 116, poz. 731.

Art. 19. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 145a dodaje się art. 145b w brzmieniu:

„Art. 145b. § 1. Można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy zostało wydane orzeczenie sądu cywilnego stwierdzające naruszenie zasady równego traktowania, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia   wdrażającej niektóre przepisy Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr   , poz.   ), jeżeli naruszenie tej zasady miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy zakończonej decyzją ostateczną.

§ 2. W sytuacji określonej w § 1 podanie o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu cywilnego.”.

2) w art. 146 w § 1 po wyrazach „w art. 145a” dodaje się wyrazy „i 145b”;

3) w art. 147 po wyrazach „w art. 145a” dodaje się wyrazy „i 145b”;

4) w art. 151 w § 1:

a) w pkt 1 wyrazy „art. 145 § 1 lub art. 145a” zastępuje się wyrazami „art. 145 § 1, art. 145a lub 145b”,

b) w pkt 2 wyrazy „art. 145 § 1 lub art. 145a” zastępuje się wyrazami „art. 145 § 1, art. 145a lub 145b”.

Art. 20. W ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 oraz z 2006 r. Nr 219, poz. 1592) wprowadza się następujące zmiany:

1) do tytułu dodaje się odnośnik nr 1 w brzmieniu:

„¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

1) dyrektywy Rady 76/207/EWG z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy (Dz. Urz.

---

³⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387 i Nr 170, poz. 1660.

- WE L 39 z 14.02.1976, str. 40; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 187);
- 2) dyrektywy Rady 86/613/EWG z dnia 11 grudnia 1986 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn pracujących na własny rachunek, w tym w rolnictwie, oraz w sprawie ochrony kobiet pracujących na własny rachunek w okresie ciąży i macierzyństwa (Dz. Urz. WE L 359 z 19.12.1986, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 330);
  - 3) dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23);
  - 4) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000, str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 79);
  - 5) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/73/WE z dnia 23 września 2002 r. zmieniającej dyrektywę Rady 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy (Dz. Urz. WE L 269 z 05.10.2002, str. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 255);
  - 6) dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37);
  - 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23).”;

2) w art. 1:

a) w ust. 2 dodaje się drugie zdanie w brzmieniu:

„Rzecznik stoi w szczególności na straży zakazu dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny oraz zakazu poddawania kogokolwiek torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu.”,

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Rzecznik jest organem właściwym do ochrony praw człowieka, jeżeli obowiązek utworzenia, wyznaczenia albo utrzymania już istniejącego niezależnego organu wynika z ratyfikowanych umów międzynarodowych lub prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, o której mowa w art. 91 ust. 3 Konstytucji, chyba że przepisy odrębnych ustaw stanowią inaczej.”;

3) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. Rzecznik podejmuje czynności przewidziane w ustawie, jeżeli poweźmie wiadomość wskazującą na naruszenie wolności i praw człowieka i obywatela lub zasady równego traktowania.”.

Art. 21. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, Nr 107, poz. 732, Nr 120, poz. 818 i Nr 173, poz. 1218) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 pkt 23a otrzymuje brzmienie:

„23a) sprawy rodziny i równego traktowania;”;

2) art. 28a otrzymuje brzmienie:

„Art. 28a. Dział sprawy rodziny i równego traktowania obejmuje sprawy:

- 1) rozwoju i ochrony instytucji małżeństwa, dzieci i rodziny;
- 2) rządowych programów wspierania rodziny, w szczególności rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, a także rodzin wielodzietnych lub niepełnych;
- 3) przeciwdziałania patologiom i dyskryminacji w rodzinie;
- 4) uwarunkowań demograficznych w kraju;
- 5) równego traktowania;
- 6) koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych i instytucji w zakresie równego traktowania, realizacji praw rodziny, dzieci i osób starszych potrzebujących wsparcia;

7) współpracy międzynarodowej dotyczącej równego traktowania, realizacji i ochrony praw rodziny, dzieci, młodzieży, kobiet, mężczyzn i osób starszych.”.

Art. 22. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, z późn. zm.⁴⁾) w art. 2a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu w szczególności na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, wyznanie lub światopogląd, poglądy polityczne, niepełnosprawność, orientację seksualną, stan cywilny oraz stan rodzinny.”.

Art. 23. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 i Nr 70, poz. 416) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ustalanie, po zasięgnięciu opinii marszałka województwa, kryteriów wydawania przyrzeczeń i zezwoleń na pracę cudzoziemców; kryteria te nie mogą zawierać wymagań dyskryminujących kandydatów ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne i wyznanie religijne, ani ze względu na przynależność związkową;”;

2) uchyla się art. 123;

3) art. 125 otrzymuje brzmienie:

„Art. 125. 1. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 119–122, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848).

2. Orzeczone i wyegzekwowane kary grzywnien, o których mowa w art. 119–122, sądy przekazują bezpośrednio na rachunek dysponenta Funduszu Pracy, w trybie i

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 21, poz. 125, Nr 112, poz. 769, Nr 115, poz. 791, 792 i 793 i Nr 176, poz. 1243 oraz z 2008 r. Nr 63, poz. 394 i Nr 67, poz. 411.

terminach określonych w przepisach dotyczących sposobu wykonywania budżetu państwa.”.

Art. 24. 1. Pierwszy konkurs na stanowisko Generalnego Inspektora powinien być ogłoszony w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu powołania pierwszego Generalnego Inspektora minister właściwy do spraw rodziny i równego traktowania wyznacza osobę pełniącą obowiązki.

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.